

21. julija, na predvečer 40-letnice vstaje slovenskega naroda, se bomo Ljubljančani, skupaj z gosti iz cele Slovenije, Jugoslavije in zamejstva, skupaj z borci in aktivisti narodnoosvobodilne borbe, skupaj z mlado generacijo, zbrali na Trgu revolucije.

Z odkritjem spomenika Edvardu Kardelju se bomo poklonili spominu velikega revolucionarja in misleca. Spomnili pa se bomo tudi dni izpred štirideset let, ko je politbiro CK KPJ na čelu z Josip Brozom Titom dal znamenje za začetek oboroženega boja za osvoboditev zaslužnjene in razkosane Jugoslavije, ki je obenem pomenil tudi boj za socialistično preobrazbo naše družbe. To je bil čas, ko naj bi kri, teror in pustošenje fašističnih hord zatrla vsako upanje in vsako misel na svobodo in samostojnost. Takratni poziv KPJ k vstaji pa je po besedah tovariša Tita na Sutjeski pokazal, »da ni brezizhodnih položajev za ljudi, ki vedo za kaj se bojujejo, in ki so se s svojo zavednostjo in visoko moralo sposobni upreti vsem preizkušnjam«.

Komunistična partija Jugoslavije je bila takrat v zaslužnji in do tal poteptani Evropi edina zavestna družbena sila, ki je spoznala nujnost in bila tudi sposobna spodbuditi in organizirati odpor proti fašističnemu terorju. Ni se predajala čakanju, ampak je nenehno pojasnjevala, da moramo osvoboditev doseči z lastnimi silami in sredstvi. Opiranje na lastne sile je bilo najpomembnejše v strategiji narodnoosvobodilnega boja. Partija je bila politično, organizacijsko in kadrovske pripravljena na to najtežjo in najbolj odgovorno revolucionarno nalogo, in sicer na to, da se začne oborožen boj proti okupatorju.

Že 25. julija je CK KPJ narodom Jugoslavije naslovil nov razglas: »Ne omahujte niti za hip!« V tem razglasu je bil tudi politični program osvobodilnega gibanja, ki ni bil pomemben samo za začetno obdobje oboroženega boja, ampak je pomemben tudi za vsa kasnejša obdobja, vse do današnjih dni. Zapisano je: »Narodi

Veličastna pot od vstaje do samoupravljanja

Jugoslavije se morajo združiti ne glede na politično in versko prepričanje, da bodo z enotnim bojem pregnali osovražnega okupatorja iz svoje države«. Razglas je navajal tudi naloge partizanskih odredov, da naj uničujejo vse, kar služi sovražnikom ljudstva – fašističnim okupatorjem. Vendar to ni le dolžnost partizanov, ampak je to dolžnost vsakega domoljuba. Partija je od vsega začetka obravnavala osvobodilni boj kot stvar vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti, in poudarjala, da lahko le skupen boj pripelje do končne zmage. Obenem pa je opozarjala, da osvobodilni boj pri naša vsakemu narodu popolno narodno uveljavitev in pravico, da sam odloča o svoji usodi. Poudarjeno je bilo geslo o bratstvu in enotnosti kot eno najpomembnejših gesel osvobodilne vojne in revolucije.

Komunistična partija Slovenije je bila na te odgovorne naloge dobro pripravljena. Od dneva okupacije pa do 22. julija je bila v Sloveniji že vzpostavljena politična organiziranost. Na čelu vstaje so bili komunisti, ki so skupaj z drugimi ustanovitelji OF uspeli v dokaj kratkem času razviti Osvobodilno fronto kot množično politično gibanje in znotraj nje oblikovati elemente za zaščito tega gibanja – VOS.

1. in 2. junija 1941 je bila v Ljubljani širša partijska konferenca, kjer je Edvard Kardelj delegatom posredoval smernice za priprave na vstajo, in 22. junija je CK KPS ustanovil glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet, kar je nekaj dni zatem potrdil širši sestanek OF. Širina, množičnost in organiziranost gibanja je omogočila tudi hiter prehod v vojaško organiziranost slovenskega naroda na osnovah osvobodilne vojske in začetek oboroženih akcij proti okupatorju. Za naš osvobodilni boj pa je zelo pomembno še nekaj. Oborožene akcije borbenih, partizanskih enot so bile tesno povezane z najrazličnejšimi ilegalnimi akcijami, z neoboroženim bojem tisočev in tisočev naših ljudi. S takim načinom boja, katerega oblike so bile najrazličnejše: od protestnih, propagandnih, zbiranja orožja, sanitetnega materiala, hrane, kulturnega molka, sabotaž in bojkotiranja sovražnikove kvizlinške oblasti, je slovenski narod skupaj z vsemi narodi in narodnostmi Jugoslavije, na vsakem koraku, v vsakem trenutku izražal prezir in mržnjo do sovražnika in domačih izdajalcev.

In z vsem tem je neločljivo povezano naše mesto. Ljubljana – mesto heroj in njeni prebivalci niso klonili. Ponosno in pogumno so kljub divjanju in terorju okupatorjev, ki je mesto obdal z bodečo žico, zrl v prihodnost. Neuklonljivo so sledili klicu Osvobodilne fronte s komunistično partijo na čelu, ker so spoznali, da je edino pravilna ta pot. Takratna Ljubljana prav gotovo pomeni v zgodovini našega narodnoosvobodilnega gibanja svojstven primer. Tudi danes nam izkušnje takratnega obdobja pomenijo neizčrpen vir idej v pripravah in poglobljanju sistema splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Z narodnoosvobodilnim bojem in revolucijo jugoslovanskih narodov in narodnosti je tesno povezano tudi ime revolucionarja in misleca Edvarda Kardelja. Vse njegovo življenje in delo pomenita eno: boljše in lepše življenje delavskega razreda, vseh delovnih ljudi in občanov, bratstvo in enotnost ter mir med vsemi narodi sveta.

Ob njegovi smrti je tovariš Tito izrekel besede, ki povedo vse. Dejal je: »Tovariš Kardelj je bil pol stoletja vojak našega revolucionarnega gibanja, neomahljiv borec, ki nikoli ni poznal umika in počitka. Za revolucionarno pot se je opredelil v svoji mladosti in je nato vzdržal vse trpinčenje protiljudskih režimov, skusil vse težave in nevarnosti ilegalnega dela in šel skozi vse bitke osvobodilne vojne. S trdnostjo in vztrajnostjo prekaljenega komunista in z izrednim ustvarjalnim razumevanjem marksizma je Edvard Kardelj ves čas v povojnem obdobju nosil ogromno breme pri graditvi dežele, pri njenem socialističnem samoupravnem razvoju in pri utrditvi njene neodvisnosti.«

Simbolično vsega revolucionarnega življenja in dela Edvarda Kardelja izpričuje tudi mesto za katerega smo se Ljubljančani odločili, da bomo temu velikemu revolucionarju postavili spomenik. Stal bo poleg spomenika revolucije.

MARJAN OROŽEN

DOGOVORI

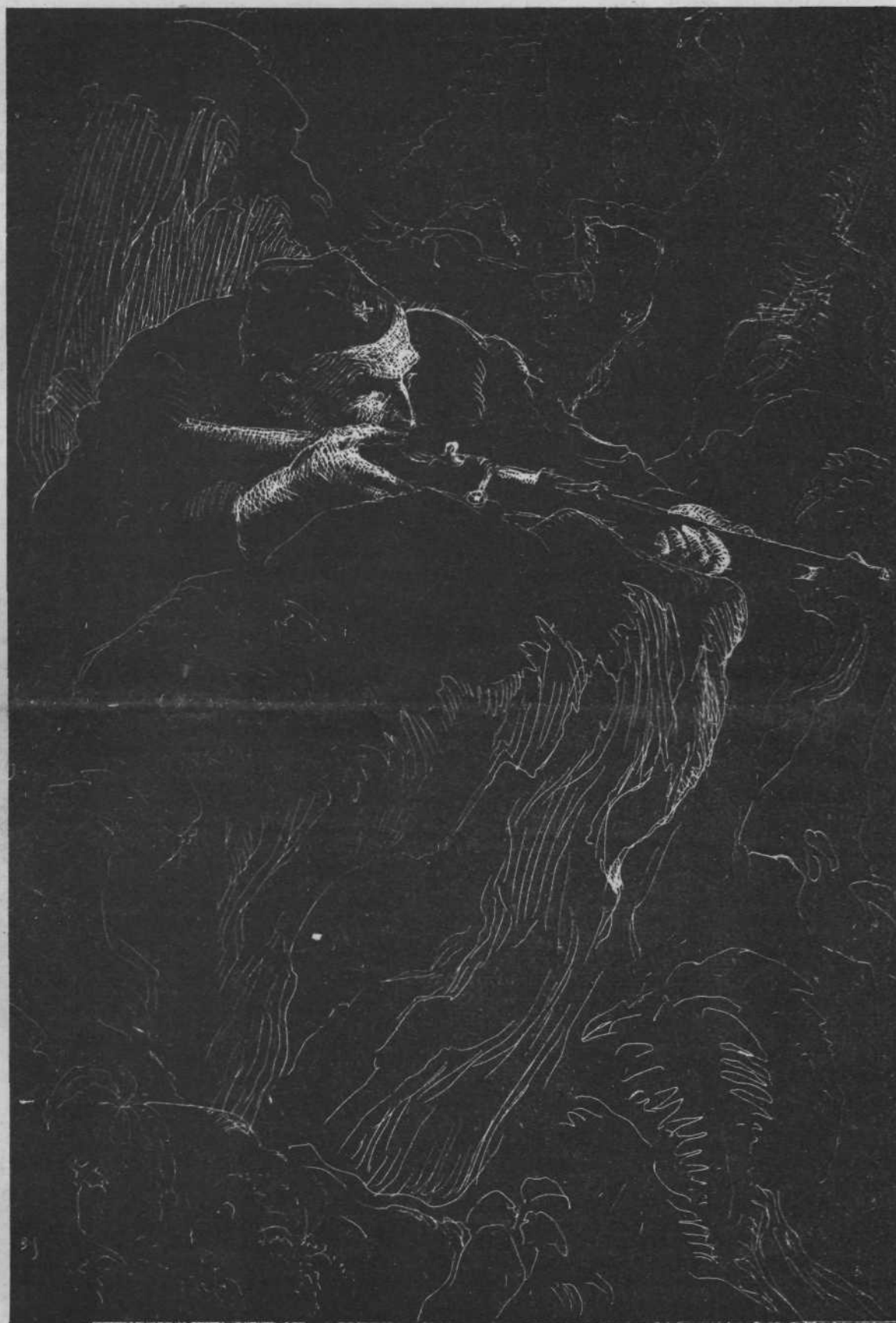
GLASILO SZDL LJUBLJANA CENTER

Leto IX – 14. julij 1981

Štev.: 12 – BREZPLAČNO

**Nisem več vzdržal,
v meni je tlelo,
v pesti skelelo,
pa sem udaril!**

Kajuh

Delovnim ljudem in občanom iskrene čestitke k prazniku, dnevu vstaje slovenskega naroda, z najboljšimi željami pri nadaljnji graditvi naše samoupravne socialistične družbe.

Druženopolitične organizacije
in skupščina občine
Ljubljana Center

Socialistično samoupravljanje, se pravi pravica do samoupravljanja, je nedvomno velika pravica, toda hkrati tudi velika odgovornost, ker mora v sistemu samoupravne demokracije vsak človek imeti vso odgovornost tudi za usodo drugega človeka. Zato se v naši socialistični samoupravni družbi svobode in pravice človeka in občana uresničujejo samo v medsebojni solidarnosti ljudi ter z izpolnjevanjem dolžnosti in odgovornosti vsakega do vseh in vseh do vsakega oziroma vsakdo mora spoštovati svobode in pravice drugih in je odgovoren za to.

Kardelj